

กรณีศึกษา

ปัญหาการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจควบคุมการสูบบุหรี่ ด้วยกองทุนที่ได้รับงบประมาณจากภาษียาสูบ หรือเงินที่ได้จากการฟ้องร้องบริษัทยาสูบ

แปลและเรียบเรียงโดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ

ตอนที่ 1

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ และคณะ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมประชุม¹ เพื่อเสนอภาพรวมการสร้างเสริมสุขภาพและการควบคุมยาสูบของประเทศไทย คณะวิทยากรไทยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานขององค์กร ที่นำเงินที่ได้จากการเก็บเพิ่มภาษียาสูบ และหรือเงินชดเชยจากการฟ้องร้องบริษัทบุหรี่ มาตั้งเป็นกองทุนเพื่อสนับสนุนการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่และสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมีการดำเนินการอยู่ในหลายมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากประเทศไทยมีพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544 ซึ่งมีเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติในแนวทางเดียวกับกองทุนต่างๆที่มีในสหรัฐอเมริกา การศึกษาถึงปัญหาการดำเนินงานของกองทุนที่มีมาก่อนประเทศไทย จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่รับผิดชอบกองทุนรวมทั้งสังคมไทย ในการที่จะสรุปบทเรียนเพื่อให้การดำเนินงานกองทุนของไทยบังเกิดประโยชน์สูงสุด จึงได้แปลและเรียบเรียงรายงานนี้ขึ้น ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรายงาน

ที่มาของกรณีศึกษา

มลรัฐที่เริ่มนำภาษียาสูบมาตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อสนับสนุนการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ รัฐแคลิฟอร์เนีย (พ.ศ. 2531) รัฐแมสซาชูเซต (พ.ศ. 2535) รัฐอริโซนา (พ.ศ. 2538) และรัฐฟลอริดา (พ.ศ. 2541) ทั้งสี่มลรัฐนี้ นำภาษีที่เก็บได้เพิ่มขึ้นหรือเงินที่ได้จากการฟ้องร้องบริษัทบุหรี่ มาตั้งเป็นกองทุนและสนับสนุนหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาใหม่ภายในระบบบริหารงานเดิมของสาธารณสุขมลรัฐ (Department of Health) พบว่าองค์กรเหล่านี้มีอุปสรรคในการบริหารงาน ตามขั้นตอนราชการ (Bureaucratic) รวมทั้งมีการแทรกแซงจากบริษัทบุหรี่ ผ่านฝ่ายบริหารหรือฝ่าย

¹ การเข้าร่วมประชุม 2nd International Conference on Tobacco & Alcohol Control Pasadena, Los Angeles และการดูงานที่ Center for Tobacco Control Research and Education University of California, Sanfrancisco ระหว่างวันที่ 5-8 เมษายน

นิติบัญญัติของมลรัฐในรูปแบบต่างๆ ทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถดำเนินการตามพันธกิจที่กำหนดไว้ การเปลี่ยนแปลงองค์กรเกิดขึ้นบ่อยๆ รวมทั้งมีความพยายามที่จะตัดทอนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง จนถึงการยุบเลิกโครงการไปเลย

ในปีพ.ศ. 2540 ช่วงจังหวะที่บริษัทบุหรีในอเมริกาแพ้คดีความที่อัยการ 46 รัฐ ของสหรัฐอเมริกาฟ้องเรียกค่าเสียหายต่อบริษัทบุหรี ทำให้แต่ละรัฐจะได้รับเงินชดเชยจากบริษัทบุหรีเป็นจำนวนมากในช่วงเวลา 25 ปี เพื่อนำมาชดใช้ค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วย และเพื่อสนับสนุนการรณรงค์การควบคุมการสูบบุหรี สภาคองเกรสสหรัฐอเมริกาได้ตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 25 คน เพื่อหาข้อสรุปถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารกองทุนที่จะสนับสนุนการรณรงค์ควบคุมการสูบบุหรี คณะทำงาน ซึ่งนำโดยนายแพทย์ คูป อดีตนายแพทย์ใหญ่สหรัฐอเมริกา และนายแพทย์เคสเลอร์ อดีตเลขาธิการองค์การอาหารและยา ได้สรุปรายงานเสนอ คองเกรสสหรัฐอเมริกาว่า ทางเลือกหนึ่งคือ องค์กรที่จัดตั้งขึ้น เป็นองค์กรอิสระที่ไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อประกันความมีอิสระในการบริหารงานและมีประสิทธิภาพสูงสุดในรูปแบบเดียวกับที่รัฐวิคตอเรีย ประเทศออสเตรเลียดำเนินการอยู่

กรณีศึกษารัฐมินเนโซตา(1.2)

ในปีพ.ศ. 2541 บริษัทบุหรีในสหรัฐอเมริกาแพ้คดีความที่อัยการสูงสุดรัฐมินเนโซตา นายอีวเบริท ฮัมฟรีย์ ที่สาม ฟ้องเรียกค่าเสียหายเพื่อนำเงินมาชดใช้ค่ารักษาพยาบาลผู้ที่ป่วยจากการสูบบุหรี รวมทั้งเพื่อรณรงค์ป้องกันการสูบบุหรีและช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี เป็นจำนวนเงินหกพันหนึ่งร้อยล้านดอลลาร์ (ประมาณสองแสนสี่หมื่นล้านบาท) โดยทยอยจ่ายในเวลา 25 ปี หนึ่งในรายละเอียดของสัญญาข้อตกลงที่ทำโดยศาลสูงของมลรัฐมินเนโซตา คือ ให้มีการตั้งกองทุนเริ่มต้นด้วยเงินจำนวน 590 ล้านดอลลาร์ (สองหมื่นสามพันล้านบาท) และนำดอกผลจากกองทุนซึ่งเท่ากับประมาณ 30 ล้านดอลลาร์ต่อปี มาใช้เพื่อรณรงค์ลดการสูบบุหรีในหมู่เยาวชนและช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี

รัฐมินเนโซตาได้บทเรียนจากรัฐอื่นๆว่าการตั้งหน่วยงานเพื่อรับผิดชอบการรณรงค์ไม่สูบบุหรีภายใต้โครงสร้างของระบบงานปกติของรัฐ (สังกัดสาธารณสุขมลรัฐ) เสี่ยงต่อการถูกแทรกแซงโดยบริษัทบุหรีผ่านฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ดังเช่น

- รัฐแคลิฟอร์เนีย - ผู้ว่าการรัฐ และฝ่ายนิติบัญญัติ ได้พยายามที่จะนำงบประมาณของกองทุนไปใช้ในกิจการอื่น ทำให้เกิดการประท้วงจากกลุ่มสุขภาพอย่างกว้างขวาง จนเกิดการฟ้องร้อง และศาลมีคำพิพากษาว่าจะโอนเงินไปใช้ทำกิจการอื่นไม่ได้

- รัฐ แมซซาชูเซต - การดำเนินงานของกองทุนค่อย ๆ ถูกแทรกแซงจนโครงการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ขาดประสิทธิภาพ ธรรมเนียมของรัฐไม่เปิดโอกาสให้มีการฟ้องร้อง
- รัฐอริโซนา - มีความพยายามจะนำกองทุนไปใช้ในกิจการอื่น เมื่อทำไม่สำเร็จ ก็เกิดการแทรกแซงจนการดำเนินงานของกองทุนขาดประสิทธิภาพ
- รัฐฟลอริดา - โครงการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่นำร่องที่ทำงานได้ดีมากถูกแทรกแซงบุคลากรของโครงการถูกปลดหรือโยกย้าย จนโครงการไม่มีประสิทธิภาพอีกต่อไป

รัฐมินเนโซตาจึงได้นำรูปแบบการตั้งกองทุน แบบองค์กรที่มีชื่อว่า **วิคเฮลท์ (Vic Health)** ของรัฐวิคตอเรีย ประเทศออสเตรเลียมาใช้ เป็นต้นแบบในการดำเนินการจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ มีชื่อว่า **Minnesota Partnership for Action Against Tobacco (MPAAT)** โดยองค์กร MPAAT เป็นองค์กรอิสระภายใต้การกำกับของมลรัฐ ที่ตั้งขึ้นโดยวัตถุประสงค์ในเบื้องต้น **เพื่อให้ปลอดจากการแทรกแซงของธุรกิจยาสูบและจากฝ่ายการเมือง อีกทั้งเพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานและชี้แนะนโยบายเพื่อการควบคุมยาสูบ** รวมไปถึงการให้ทุนแก่หน่วยงานของทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน อัยการสูงสุดของรัฐมินเนโซตา นายฮิวเบิร์ต ฮัมฟรีย์ ที่สาม เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการผลักดันให้เกิด MPAAT ขึ้น

กองทุน MPAAT บริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการจำนวน 21 คน คณะกรรมการมาจากทั้งหน่วยงานของรัฐ เช่น ผู้แทนผู้ว่าราชการรัฐ อัยการสูงสุด สภาคองเกรส สภาซีเนท ข้าราชการประจำของรัฐรวม 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คน ซึ่งเป็นประธานหรือผู้แทนขององค์กรวิชาชีพทางสาธารณสุข หรือมหาวิทยาลัยในรัฐมินเนโซตา ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบ และ 2 คน จากผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานกับชุมชน การแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนต้องผ่านการเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐมินเนโซตา และมีประธานกองทุน 1 คน ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในงานควบคุมยาสูบที่ชัดเจน ทำหน้าที่บริหารกองทุน มีการวางระบบการตรวจสอบเพื่อประกันความโปร่งใสในการบริหารงานของกองทุน การป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) ได้ใช้แนวทางปฏิบัติจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยสถาบันสุขภาพแห่งชาติ (National Institutes of Health) เนื่องจากจะมีการให้ทุนแก่หน่วยงานที่ผู้ที่เป็นคณะกรรมการสังกัดอยู่

การดำเนินงานของกองทุน ได้ยึดแนวทางตามข้อตกลงที่รายงานต่อศาลว่า กองทุนที่มีขึ้นจะสนับสนุนกิจการใดๆที่จะส่งผลต่อการลดผลกระทบจากการบริโภคยาสูบ รวมทั้งดำเนินการตามแนวทางที่เสนอโดยคณะทำงานของ นายแพทย์คูเปอร์และนายแพทย์เคสเลอร์ คือ **เน้นที่การรณรงค์ต่อกลุ่มประชากร และปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม มากกว่าที่จะเน้นที่ผู้สูบบุหรี่แต่ละ**

คน ซึ่งก็เป็นทิศทางเดียวกับข้อเสนอแนะของศูนย์ควบคุมโรคของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา MPAAT ได้ให้ทุนสนับสนุนกลุ่มสุขภาพที่รณรงค์ผลักดันการออกกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะของเมืองดูลูธ (Duluth) ในปี พ.ศ.2543 จนกฎหมายผ่านออกมาได้ รวมทั้งต่อสู้จนชนะความพยายามของบริษัทบุหรี่ที่พยายามจะล้มกฎหมายดังกล่าว ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ทำให้เมืองอื่นๆของรัฐมินเนโซตาเริ่มการผลักดันกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะอย่างกว้างขวาง

การโจมตี MPAAT

หนังสือพิมพ์มินเนโซตาสตาร์ ทริบูน โดยนักข่าวเศรษฐกิจชื่อ เฟลป์และควีฟ-ไรแบท ได้เริ่มโจมตี MPAAT อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ.2544 จนถึงเดือนเมษายน 2545 รวม 13 บทความ กล่าวหาว่า MPAAT ดำเนินการไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่กองทุนตั้งไว้ โดยได้เน้นไปที่การเปลี่ยนค่านิยมการสูบบุหรี่ของชุมชน โดยเฉพาะการสนับสนุน การผลักดันให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดบุหรี่ แทนที่จะเน้นการให้ทุนแก่โครงการป้องกันการสูบบุหรี่และการช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี่ โดยที่หนังสือพิมพ์ดังกล่าวไม่ได้ให้ความสนใจศึกษาเอกสารแผนงานที่ MPAAT ระบุไว้ ข้อมูลที่หนังสือพิมพ์นำมาลงได้จากหน่วยงานที่รับการสนับสนุนจากบริษัทบุหรี่ และไม่ให้ออกเสียงแก่กลุ่มสุขภาพในการชี้แจงและแก้ข้อกล่าวหา

เฟลป์และควีฟ-ไรแบท ยังกล่าวหา MPAAT ว่ามีการประพฤติมิชอบ (Misconduct) ในกระบวนการพิจารณาการให้ทุน รวมทั้งกล่าวหาว่า กรรมการของ MPAAT มีผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) โดยมีการให้ทุนแก่ กรรมการตนเอง หรือแก่องค์กรที่กรรมการสังกัด ชนวนที่นำมาสู่ข้อกล่าวหาประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดจากการมีองค์กรที่ชื่อ International Brotherhood of Electrical Workers (IBEW) ซึ่งเสนอโครงการขอทุนเพื่อสนับสนุนสมาชิกในการเลิกบุหรี่จาก MPAAT โดยผ่านบริษัทที่ปรึกษาของบริษัทบุหรี่ (ฟิลิป มอริส) แต่โครงการดังกล่าวไม่ได้รับการอนุมัติจาก MPAAT เพราะว่าขัดกับหลักเกณฑ์ที่ MPAAT กำหนดไว้ว่า MPAAT ไม่สนับสนุนโครงการซึ่งจะมีผลในการทดแทนสิทธิประโยชน์ที่บริษัทประกันของเอกชนมีไว้ให้แล้ว เนื่องจาก IBEW มีโครงการเลิกสูบบุหรี่เป็นสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิกอยู่แล้ว ข้อกล่าวหาว่า MPAAT มีผลประโยชน์ทับซ้อน ยังมาจากสมาคมธุรกิจบริการ (โรงแรมและภัตตาคาร) ของเมืองดูลูธ ซึ่งมีสายสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นกับบริษัทบุหรี่อีกด้วย

ข้อกล่าวหาประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนมีมูลเหตุมาจากการที่กรรมการและที่ปรึกษาบางคนของ MPAAT ได้รับทุนที่สนับสนุนโดย MPAAT โดยมีโครงการ 6 โครงการที่ผู้รับทุนเป็นกรรมการอยู่ในอนุกรรมการวิจัยของ MPAAT

มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทบุหรี่บางฝ่ายเช่นกัน ที่แสดงความเห็นว่ามีปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจากมีการให้ทุนแก่ผู้ที่เป็นกรรมการของ MPAAT

หลังจากที่ MPAAT ถูกโจมตีด้วยข้อกล่าวหาว่ากรรมการมีผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่หลายเดือน กรรมการสองคนได้ลาออกจากการเป็นคณะกรรมการ

หนังสือพิมพ์สตาร์ ตรีบูน ไม่ให้ความสนใจถึงผลการสำรวจของ MPAAT ที่พบว่าร้อยละ ๙๐ ของประชากร และร้อยละ ๗๕ ของผู้สูบบุหรี่ชาวมินเนโซตา เห็นด้วยว่า การได้รับควันบุหรี่มือสองเป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่กล่าวหาว่า MPAAT สร้างความแตกแยกให้แก่ชุมชนตามข้อกล่าวอ้างของกลุ่มธุรกิจบริการ (ภัตตาคารและโรงแรม) จากการทำ MPAAT ได้สนับสนุนกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะของเมืองดูลูธ

เพื่อหลีกเลี่ยงการขยายวงของความขัดแย้ง MPAAT ไม่ได้ออกมาตอบโต้ข้อกล่าวหา นายแพทย์ริชาร์ด เอิร์ท ประธานกองทุนเพียงแต่ชี้แจงว่า การดำเนินการเป็นไปตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการและตามแนวทางที่แนะนำโดยศูนย์ควบคุมโรคของรัฐบาลกลางว่าการจำกัดที่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะเป็นการคุ้มครองไม่ให้ผู้คนได้รับควันบุหรี่มือสอง และมาตรการนี้มีผลต่อการช่วยให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบ สำหรับปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน MPAAT ได้ยึดหลักการดำเนินการของสถาบันสุขภาพแห่งชาติ (National Institute for Health) ในการพิจารณาอนุมัติทุน ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้และยอมรับกันทั่วไป

การเข้าแทรกแซงโดยอัยการของรัฐ

อัยการสูงสุดของรัฐมินเนโซตาที่เข้ารับตำแหน่งใหม่ (แทนนายอิวเบริท ฮัมฟรีย์ ที่สาม) นายไมค์ แสทซ์ มีทัศนคติต่อ MPAAT ในทางลบตั้งแต่นั้น โดยกล่าวหาผ่าน หนังสือพิมพ์สตาร์ ตรีบูนว่า คณะกรรมการ MPAAT จองหอง ยึดอุดมการณ์มากเกินไป และขอให้ MPAAT ใช้ทำที่เชิญชวนคนให้เลิกสูบบุหรี่ แทนที่พยายามจะใช้วิธีบังคับ นายไมค์ แสทซ์ ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากบริษัทบุหรี่ (ฟิลิป มอริสและอาร์เจ เรย์โนล) ในการหาเสียงทางการเมืองมาโดยตลอด รวมทั้งการรณรงค์เลือกตั้งตำแหน่งอัยการสูงสุดที่เขาชนะมาด้วย การวิจารณ์ MPAAT ในด้านลบโดย อัยการไมค์ แสทซ์ มีนัยที่สำคัญมาก เนื่องจากอัยการของรัฐเท่านั้นที่มีอำนาจเสนอให้ศาลทบทวนกฎเกณฑ์ที่ MPAAT ใช้

ต้นปี พ.ศ.2545 นายไมค์ แสทซ์ ยื่นญัตติ ต่อศาลรัฐมินเนโซตา ให้มีการตรวจสอบรวมทั้งให้มีการทบทวนการดำเนินงานของ MPAAT พร้อมกันนั้นนายไมค์ แสทซ์ ได้เรียกร้องโดยตรงถึง MPAAT ให้ยุติการสนับสนุนการผลักดันกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะและให้จำกัดการดำเนินงานไปที่การช่วยให้ผู้ที่ติดบุหรี่เลิกสูบเท่านั้น

เช่นเดียวกัน ไม่มีคณะกรรมการของ MPAAT หรือองค์กรที่ได้รับทุนจาก MPAAT ออกมาเคลื่อนไหวเพื่อปกป้อง MPAAT ว่าได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของแผนงานและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อัยการไมค์ แสทซ์ ยังได้ออกหนังสือเรียกหลักฐานการดำเนินการจากโครงการต่างๆ
ทั่วรัฐมินเนโซตาที่รับทุนจาก MPAAT มาเพื่อตรวจสอบ ทำให้องค์กรต่างๆของมลรัฐต้อง
หยุดการดำเนินการเพื่อผลักค้นกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะในห้องถิ่นของตน พร้อมทั้งรับ
การตรวจสอบเอกสารการรับทุน ประธานคณะกรรมการกองทุน นายแพทย์ริชาร์ด เฮอร์ท จาก
คณะแพทย์เมโยคลินิก กล่าวว่า “อัยการไมค์ แสทซ์ เรียกเอกสารการให้ทุน เอกสารการเงิน และ
ทุกอย่างเพื่อตรวจสอบ เขาไม่ได้ต้องการที่จะตรวจสอบข้อมูล เขาเพียงต้องการรู้ความจริง”

เดือนเมษายน 2545 อัยการไมค์ แสทซ์ ยื่นญัตติต่อศาลเพื่อให้มีการยุบ MPAAT และ
โอนงบประมาณทั้งหมดไปให้สาธารณสุขมลรัฐของรัฐมินเนโซตาดำเนินการ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจะ
ทำให้โครงการรณรงค์ควบคุมการสูบบุหรี่ที่ MPAAT ดำเนินการ กลับมาอยู่ภายใต้ระบบ
บริหารงานของผู้ว่าราชการรัฐและฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่ง MPAAT ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อให้มีอิสระในการ
บริหารงานโดยเป็นองค์กรที่อยู่นอกระบบการบริหารงานของรัฐตั้งแต่ต้น เดือนพฤษภาคม อัยการ
ไมค์ แสทซ์ เสนอต่อศาลให้มีการยุบคณะกรรมการของ MPAAT และให้มีการตั้งคณะกรรมการ 5
คนขึ้นแทน สองในห้าคนที่เสนอชื่อมาเป็นผู้ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากบริษัทบุหรี่ และมีท่าที
สนับสนุนบริษัทบุหรี่มาโดยตลอด

จนถึงเดือนพฤษภาคม 2545 ที่ศาลเริ่มพิจารณาญัตติที่เสนอโดยอัยการไมค์ แสทซ์
หนังสือพิมพ์สตาร์ ทริบูน ได้ลงข่าวกล่าวหาว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนในคณะกรรมการของ
MPAAT และมีความไม่ชอบมาพากลในการใช้งบประมาณของกองทุนซึ่งเป็นเงินของสาธารณะ
รวม 26 ครั้ง MPAAT และกลุ่มสุขภาพไม่ได้มีการเคลื่อนไหวแต่อย่างใด จนกระทั่งเดือน
พฤษภาคม 2546 MPAAT จึงได้ออกมาแก้ข้อกล่าวหาของสตาร์ ทริบูน ที่ว่าทำให้เกิดความ
แตกแยกของประชาชน หลังจากที่ประชากรของเมืองดูลูธได้ลงประชามติให้คงกฎหมายห้ามสูบ
บุหรี่ในที่สาธารณะของเมือง ซึ่งการลงประชามติเกิดขึ้นตามคำฟ้องร้องของฝ่ายที่ต้องการให้มีการ
ยกเลิกกฎหมาย (ซึ่งสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ)

ต้นเดือนพฤษภาคม 2545 องค์กรรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ที่ชื่อ Campaign for
Tobacco Free Kids ซึ่งมีฐานดำเนินการอยู่ที่รัฐวอชิงตัน ดีซี ได้ร่วมกับสมาคมต่อต้านมะเร็ง
และสมาคมโรคหัวใจสาขามินเนโซตา ได้เริ่มรณรงค์ผ่านสื่อวิทยุอย่างต่อเนื่องว่า บริษัทบุหรี่ยักษ์
ใหญ่ต้องการให้มีการยุบ MPAAT อย่างไรก็ตาม รองประธานบริหารของสมาคมต่อต้านมะเร็ง
แสดงจุดยืนว่า สมาคมสนับสนุนงานที่ MPAAT ทำ แต่เสนอว่า MPAAT ควรพิจารณาลดจำนวน
คณะกรรมการลง จัดการป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน และมีคณะกรรมการอิสระในการ
พิจารณาอนุมัติทุนให้แก่โครงการต่างๆ

เดือนมิถุนายน 2545 ศาลได้ปฏิเสธข้อเสนองของอัยการไมค์ แสทซ์ ที่จะให้ MPAAT ตั้ง
คณะกรรมการชุดใหม่เพื่อบริหารกองทุน และยอมรับแนวคิดที่ต้องให้ MPAAT เป็นองค์กรอิสระ

และเห็นความสำคัญของแนวทางการแก้ปัญหา การควบคุมการสูบบุหรี่ที่มุ่งไปที่การควบคุมสิ่งแวดล้อม แต่ได้ขอให้ MPAAT เสนอแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างกรรมการและผู้รับทุน พร้อมทั้งขอให้ปรับงบประมาณที่ใช้ในการรณรงค์สถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่ และการให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่ในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2545 อยู่ในช่วงที่ MPAAT กำลังพิจารณาการให้ทุนรอบใหม่ ชาวที่ปรากฏในสื่อมวลชนทำให้การเคลื่อนไหวเพื่อผลักดันกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะของเมืองต่างๆติดลงอย่างสิ้นเชิง นับเป็นชัยชนะของบริษัทบุหรี่ ซึ่งมีประวัติอันยาวนานในการพยายามเบี่ยงเบนทิศทางการควบคุมการสูบบุหรี่ จากมาตรการที่เน้นการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้หันมาเน้นมาตรการที่มุ่งไปที่ผู้สูบบุหรี่แต่ละคน ซึ่งเป็นวิธีการที่บริษัทรู้ดีว่าได้ผลน้อยมากหรือไม่ได้ผลเลย รวมทั้งรู้ว่า กฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะจะทำให้คนสูบบุหรี่น้อยลง

ในเดือนกันยายน 2545 MPAAT ได้เสนอต่อศาลถึงการเปลี่ยนโครงสร้างคณะกรรมการใหม่ โดยมาจากการแต่งตั้งของผู้ว่าการรัฐ อัยการสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานรัฐสภา ฝ่ายละ ๒ คน และอีก ๑๑ คน มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาตามคุณสมบัติที่เหมาะสม ไม่เกี่ยวข้องกับต้นสังกัด ยกเลิกการแก้ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนตามแนวทางของสถาบันสุขภาพแห่งชาติ (National Institute of Health) และวางหลักเกณฑ์ใหม่ว่า คณะกรรมการไม่สามารถเสนอโครงการเพื่อรับทุนจาก MPAAT พร้อมทั้งปรับงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการที่ช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี่โดยตรงมากขึ้น

เดือนกุมภาพันธ์ 2546 อัยการสูงสุดไมค์ แสทซ์ ได้เสนอให้มีการยุบกองทุนของ MPAAT อีกครั้งหนึ่งแต่ศาลไม่อนุมัติ ศาลได้เห็นชอบกับแผนงานใหม่ที่ MPAAT เสนอ และยืนยันว่า ไม่ใช่หน้าที่ของศาลที่จะไปตรวจสอบการดำเนินงานประจำของ MPAAT และ MPAAT ควรจะมีอิสระในการดำเนินงาน แต่การดำเนินการต้องโปร่งใส พร้อมทั้งจะรับการตรวจสอบตลอดเวลา

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างอัยการไมค์ แสทซ์ กับ MPAAT **ทำให้กระบวนการพิจารณาทุนของ MPAAT ต้องหยุดชะงักลงเป็นเวลาเกือบ 2 ปี และใช้เวลาอีกกว่า 1 ปีระหว่างที่ความขัดแย้งเข้าสู่กระบวนการของศาล ที่สำคัญคือ งานของ MPAAT ถูกลดประสิทธิภาพลง จากการที่ต้องลดงบประมาณส่วนที่สนับสนุนการผลักดันนโยบาย ซึ่งให้ผลตอบแทนและมีความคุ้มค่าสูง และไปเพิ่มงบประมาณที่ใช้ในการช่วยให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่โดยตรง ซึ่งต้องลงทุนมากแต่ได้ผลตอบแทนและความคุ้มค่าต่ำ**

กรณีที่เกิดขึ้นกับ MPAAT แสดงให้เห็นว่า **ความเชื่อที่ว่า การตั้งองค์กรอิสระเพื่อดำเนินการรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ ที่สนับสนุนงบประมาณดำเนินการโดยภาคีบุหรี่ จะทำให้ปลอดภัยจากการรบกวนจากบริษัทบุหรี่เป็นความเชื่อที่ผิด** การบ่อนทำลายองค์กรที่รณรงค์

ไม่สูบบุหรี่ยังคงเกิดขึ้นเช่นเดียวกับที่องค์กรในลักษณะเดียวกันที่สังกัดหน่วยงานปกติของรัฐ เพียงแต่ว่าแทนที่จะถูกแทรกแซงโดยฝ่ายบริหารหรือนิติบัญญัติ การโจมตีมาจากแหล่งอื่นๆ ดังเช่น กรณีกองทุนของรัฐมินเนโซตา มาจากอัยการสูงสุดและหนังสือพิมพ์ ช็อกกล่าวหาจากหนังสือพิมพ์สตาร์ ทรินูน มีดังนี้

1. มีความไม่โปร่งใสในการบริหารงาน
2. มีความล่าช้าในการใช้งบประมาณใน 3 ปีแรกของการดำเนินการ
3. ใช้งบประมาณไม่ตรงวัตถุประสงค์ของกองทุน
4. การพิจารณาอนุมัติทุนไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน
5. อนุมัติทุนให้แก่องค์กรรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ขนาดใหญ่ของรัฐในสัดส่วนที่มากเกินไป
6. จัดสรรทุนให้แก่โครงการป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กน้อยเกินไป
7. จัดสรรทุนให้แก่โครงการที่ช่วยให้คนสูบบุหรี่เลิกสูบน้อยเกินไป
8. ไม่ได้ให้ทุนโครงการที่จะสำรวจว่าชาวมินเนโซตาต้องการกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะหรือไม่
9. ทำให้เกิดความแตกแยกของประชาชนจากการสนับสนุนการรณรงค์ให้มีการออกกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะของท้องถิ่นต่างๆ
10. ปฏิเสธการให้ทุนแก่โครงการที่เสนอโดย International Brotherhood of Electrical Workers

บทเรียนจากกรณีศึกษา

การที่จะบรรลุเป้าหมายทางสาธารณสุขนั้น อยู่ที่องค์กรสามารถผลักดันนโยบายสาธารณะเพื่อคุ้มครองและปกป้องสุขภาพของส่วนรวม บริษัทบุหรี่ตระหนักถึงเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงพยายามใช้วิธีการต่างๆ เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือขององค์กรด้านสาธารณสุข และสร้างอุปสรรคให้กับการผลักดันมาตรการควบคุมยาสูบที่มีประสิทธิภาพทุกรูปแบบ ผู้ที่ทำงานด้านสาธารณสุขจึงต้องไม่ประมาท และรู้ให้เท่าทันถึงกลยุทธ์ที่บริษัทบุหรี่ใช้ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมสำหรับการโจมตีของบริษัทบุหรี่ที่แอบแฝงผ่านฝ่ายอื่น รวมทั้งต้องทำให้สังคมเข้าใจงานและประโยชน์ที่องค์กรทำ และควรจะต้องสู้กรณีขัดแย้งในเวทีสาธารณะแทนการวิ่งเต้นภายใน

กรณีศึกษาชะตากรรมของหน่วยงานรณรงค์ไม่สูบบุหรี่ที่สังกัดอยู่ในระบบงานปกติของรัฐ

ใช้งบประมาณมาจากภาษีบุหรี่หรือเงินชดเชยที่ได้จากการชนะคดีฟ้องร้องบริษัทบุหรี่